

Advokaten 3 - Højesteret skaber klarhed om kære af sagsomkostninger

18-04-2011

Hvornår skal du have tilladelse fra Procesbevillingsnævnet til at kære en byrets afgørelse om sagsomkostninger?

Af Peter Juul Agergaard, fuldmægtig, Procesbevillingsnævnet

Denne artikel vedrører, hvornår det er nødvendigt at indhente kæretiladelse fra Procesbevillingsnævnet (PBN) i forbindelse med kære af byrettens sagsomkostningsafgørelser i henhold til retsplejelovens § 389, stk. 2, og hvornår der kan kæres direkte til landsretten.

Der gennemgås tidligere landsretspraksis og to nye kendelser fra Højesteret.

Artiklen konkluderer, at det er "bundlinjebeløbet" i byrettens sagsomkostningsafgørelse, der er afgørende for, hvornår kæretiladelse fra PBN kræves. Det angives sluttelig, hvordan man som advokat kan forholde sig, hvis man er i tvivl om, hvorvidt kæretiladelse fra PBN er nødvendig.

Hvilke sagsomkostninger er omfattet?

Problemstillingen forelå i en sag, hvor de sagsøgte under sagen havde udlagt 10.936,99 kroner til syns- og skønsmanden. Byretten bestemte, at de sagsøgte skulle betale 8.000 kroner i sagsomkostninger til sagsøgeren, og at de sagsøgte endeligt skulle betale omkostninger til syn og skøn med 10.936,99 kroner.

De sagsøgte kærede byrettens omkostningsafgørelse til Østre Landsret. Østre Landsrets flertal bemærkede ved kendelse af 10. oktober 2008, at enhver part foreløbigt skal betale de omkostninger, der er forbundet med processuelle skridt som f.eks. syn og skøn, som parten har foretaget eller anmodet om, jf. retsplejelovens § 311, dog med forbehold af at få dem erstattet af modparten. Fastsættelsen af sagsomkostninger i henhold til retsplejelovens kap. 30 er udtryk for det hovedprincip, at den tabende part skal erstatte modparten de udgifter, som retssagen har påført ham. Den tabende part må selv betale sine omkostninger i forbindelse med retssagen, herunder udgifter til syn og skøn medmindre retten bestemmer andet. Den tabende parts sagsomkostninger indgår således ikke i byrettens fastsættelse af sagsomkostninger.

På den baggrund fandt landsrettens flertal, at de sagsomkostninger, der skal indgå i 10.000 kroner-grænsen i retsplejelovens § 389, stk. 2, er de sagsomkostninger, som den ene part er blevet dømt til at erstatte den anden part. Da sagsomkostningsafgørelsen lød på 8.000 kroner, og da der ikke forelå en tilladelse fra PBN, skulle kæremålet afvises (dissens). Østre Landsrets kendelse blev, efter at PBN havde meddelt kæretiladelse, stadfæstet af Højesteret 20. april 2009 i sag 429/2008 i henhold til de af landsrettens flertal anførte grunde.

Det må derfor kunne konkluderes, at det *kun* er de sagsomkostninger, som den ene part er blevet dømt til at erstatte den anden part, der skal indgå i vurderingen af 10.000 kroner-grænsen i retsplejeloven § 389, stk. 2.

Sagstyper

Indtil Højesterets nedennævnte kendelse af 21. januar 2011 har der særligt hersket tvivl om, hvorvidt tilladelse fra PBN var fornøden i de to nedennævnte sagstyper:

Sagstype 1

Sager, hvor sagens omkostninger – særligt udgift til advokatbistand – ophæves, men hvor der træffes afgørelse om, hvem der f.eks. skal betale retsafgiften.

Det følger af fast praksis i overensstemmelse med forarbejderne til bestemmelsen, at der ikke kræves kæretiladelse fra PBN i tilfælde, hvor byretten *helt* har ophævet sagens omkostninger. Spørgsmålet er, hvorledes det forholder sig, når omkostningerne kun er blevet delvis ophævet.

Østre Landsret kom i U 2006.2766/1 Ø frem til, at der krævedes kæretiladelse fra PBN i et tilfælde, hvor sagens omkostninger var blevet ophævet, og parterne var blevet pålagt at dele retsafgiften, og sagsøgte herudover pålagt at

betale et inkassogebyr på 100 kroner Det fremgår ikke af kendelsen, hvilken del af omkostningsafgørelsen, der var påkæret.

Advokat Asger Bagge-Jørgensen nævner i *"En dum lille fælde"* i *Advokaten* nr. 7/2009, at han havde en sag, hvor byretten havde bestemt, at hver af parterne skulle bære egne sagsomkostninger og dele udgiften til retsafgift. Han ønskede alene at kære spørgsmålet om de ophævede advokatudgifter til Østre Landsret, hvilket han angav i kæreskriftet. Østre Landsret realitetsbehandlede kæremålet **uden** tilladelse fra PBN og tog stilling til sagsomkostningerne ved kendelse af 30. oktober 2008.

Det skal hertil bemærkes, at Østre Landsret efterfølgende i en kendelse af 3. juni 2009 kom frem til det modsatte resultat i en situation, hvor sagens omkostninger var blevet ophævet med undtagelse af retsafgiften på 500 kroner, og hvor der var nedlagt påstand om, at de kærende blev tillagt sagsomkostninger i henhold til proceduretaksterne. Her afviste Østre Landsret at realitetsbehandle kæremålet under henvisning til, at der ikke forelå en tilladelse fra PBN.

Den nye praksis fra Østre Landsret, som Asger Bagge-Jørgensen beskrev i sin artikel, blev således efterfølgende ændret igen.

Vestre Landsret kom i en kendelse af 22. december 2010 frem til det samme resultat som Østre Landsrets kendelse af 3. juni 2009 i en sag, hvor byretten havde bestemt, at sagens omkostninger skulle ophæves, men at sagsøgte skulle erstatte sagsøgeren 1.600 kroner svarende til retsafgiften af det vundne beløb. Sagsøgeren kærede denne afgørelse til Vestre Landsret med påstand om, at der skulle tillægges sagsøgeren sagsomkostninger til dækning af udgiften til advokatbistand. Vestre Landsret afviste kæremålet med henvisning til, at byretten havde fastsat sagens omkostninger til et beløb, der ikke overstiger 10.000 kroner. Afgørelsen kunne derfor kun kæres med tilladelse fra PBN.

Der har således efter seneste ovennævnte kendelser været enighed mellem landsretterne om, at der i sådanne sager kræves kæretilkendelse fra PBN uanset, at den kærende alene ønsker at kære bestemmelsen om ophævelse af sagens omkostninger.

Sagstype 2

Sager, hvor omkostningsafgørelsen samlet vedrører betaling af mere end 10.000 kroner, men hvor kæremålet alene angår en eller flere udgiftsposter, som ikke overstiger dette beløb.

Der kan her henvises til U 2008.1537 V, hvor byretten havde tilkendt 14.500 kroner i sagsomkostninger, hvoraf de 6.000 kroner vedrørte advokatbistand. Her bemærkede Vestre Landsret, at kæremålet alene angik udgifterne til advokatbistand på 6.000 kroner. Vestre Landsret afviste herefter at behandle kæremålet med henvisning til forarbejderne til bestemmelsen, hvoraf det fremgår: ..."Angår kæren alene en del af omkostningsafgørelsen, er der kun fri appeladgang, såfremt det påkærede beløb er over 10.000 kroner"...

Østre Landsret afsagde 26. april 2010 kendelse i en lignende sag. Byretten havde her besluttet, at sagsøgte skulle betale 13.260 kroner i sagsomkostninger til sagsøgeren, hvoraf de 8.000 kroner udgjorde delvis dækning af udgifter til advokatbistand, og de 5.260 kroner udgjorde dækning af retsafgift af det vundne beløb. Østre Landsret bemærkede her, at det fremgår af forarbejderne til retsplejelovens § 389, stk. 2, at hvis kæren kun angår en del af omkostningsafgørelsen, er der kun fri appeladgang, såfremt det påkærede beløb er over 10.000 kroner. Landsretten bemærkede herefter videre, at både sagsøgers og sagsøgte kære måtte anses for at vedrøre byrettens fastsættelse af et beløb til dækning af advokatudgifterne og ikke byrettens bestemmelse om erstatning om retsafgiften. Da det beløb, som kæren vedrørte, ikke var fastsat til mere end 10.000 kroner, kunne byrettens afgørelse kun kæres med tilladelse fra PBN.

Østre Landsrets kendelse var således i overensstemmelse med praksis fra Vestre Landsret som nævnt i U 2008.1537 V. Der var således enighed mellem landsretterne om, at tilladelse fra PBN var påkrævet, hvis den del af omkostningsafgørelsen, der blev påkæret, vedrørte et beløb på 10.000 kroner eller derunder.

Højesterets nye kendelse

Begge parter kærede med tilladelse fra PBN Østre Landsrets ovennævnte kendelse af 26. april 2010 til Højesteret. Højesteret udtalte ved kendelse af 21. januar 2011 i sag 216/2010 følgende:

... "I retsplejelovens § 389, stk. 2, 1. pkt., hedder det: 'Kendelser og beslutninger om sagsomkostninger, der er fastsat til højst 10.000 kroner, kan ikke kæres'. For så vidt angår tilfælde, hvor afgørelsen fastsætter et samlet sagsomkostningsbeløb, må bestemmelsen i overensstemmelse med ordlyden forstås på den måde, at der er fri adgang til kære, hvis det samlede omkostningsbeløb overstiger 10.000 kroner, således at det er uden betydning, om kæremålet er begrundet i forhold, der kun angår en eller flere udgiftsposter, som ikke overstiger dette beløb. De af landsretten citerede lovbemærkninger, hvis rækkevidde er usikker, kan ikke føre til et andet resultat"...

Højesteret bemærkede herefter, at byretten havde bestemt, at sagsøgte i den konkrete sag skulle betale 13.260 kroner i sagsomkostninger til sagsøgeren. Da det fastsatte samlede omkostningsbeløb således oversteg 10.000 kroner, kunne begge parter efter retsplejelovens § 389, stk. 2, frit kære til landsretten. Sagen blev herefter hjemvist til realitetsbehandling i landsretten.

“Bundlinjebeløbet” er afgørende

Højesterets kendelse tilsidesætter den ovenfor refererede landsretspraksis i afgørelser under sagstype 2, herunder bl.a. U 2008.1537 V, der ikke længere kan anses for at være gældende ret. På baggrund af Højesterets kendelse må det nu konkluderes, at det alene er “bundlinjebeløbet” i byrettens sagsomkostningsafgørelse, der er afgørende for, hvornår kæretiladelse fra PBN kræves. Hvis “bundlinjebeløbet” er på over 10.000 kroner, kræves der *ikke* tilladelse fra PBN. Dette gælder uanset hvilken del af omkostningsafgørelsen der kæres. Hvis man således kun ønsker at kære en del af omkostningsafgørelsen, der ikke er på over 10.000 kroner, kræves tilladelse fra PBN *ikke*, hvis den samlede omkostningsafgørelse dvs. “bundlinjebeløbet” er på et beløb, der er højere end 10.000 kroner. Hvis “bundlinjebeløbet” er på 10.000 kroner eller derunder, kræves tilladelse fra PBN derimod.

I sager, hvor sagens omkostninger – særligt udgift til advokatbistand – ophæves, men hvor der træffes afgørelse om, hvem der f.eks. skal betale retsafgiften, og retsafgiften er på under 10.000 kroner, (sagstype 1), kræves der fortsat kæretiladelse fra PBN, selv om man kun ønsker at kære bestemmelsen om ophævelsen af advokatudgifterne, idet “bundlinjebeløbet” ikke er over 10.000 kroner. Højesterets kendelse synes således ikke at ændre landsretternes praksis i sagstype 1.

Det må herudover fortsat lægges til grund, at der ikke kræves kæretiladelse i tilfælde, hvor byretten helt har ophævet sagens omkostninger, og der således slet ikke er noget “bundlinjebeløb”. Det er fortsat sådan, at det er byrettens fastsættelse af omkostningsbeløbet, der er afgørende for kæreadgangen, og ikke påstanden for landsretten.

Kendelserne skaber klarhed

Højesteret har med de ovennævnte kendelser skabt klarhed om, hvornår kæretiladelse fra PBN er nødvendig i forhold til byrettens sagsomkostningsafgørelser. Selv om kendelserne alene vedrører retsplejelovens § 389, stk. 2, må det antages, at rækkevidden af disse kendelser endvidere vil kunne udstrækkes til forståelsen af de næsten enslydende kærebegrænsningsregler i retsplejelovens § 391, stk. 2, der vedrører adgangen til kære af bestemmelser om sagsomkostninger i byrettsdomme og retsplejelovens § 584 a, stk. 2, der vedrører adgangen til kære af fogedrettens afgørelser om sagsomkostninger.

Højesteret har skabt en praksis, der synes noget nemmere at administrere og handle efter for alle parter. Selv efter kendelserne fra Højesteret kan der dog fortsat i forskellige andre situationer være tvivl om, hvorvidt kære af en byrets afgørelse om sagsomkostninger kan ske uden tilladelse fra PBN. Hvis man som advokat i en konkret sag er i tvivl om, hvorvidt kæretiladelse fra PBN er nødvendig, kan man sikre sig ved både at kære direkte til landsretten og samtidig indgive ansøgning til PBN. I ansøgningen til PBN bør man angive, at der tillige er kæret direkte til landsretten. PBN vil herefter normalt henlægge sagen med bemærkning om, at ansøgeren skal rette henvendelse til PBN umiddelbart efter landsrettens eventuelle afgørelse om afvisning af kæremålet, hvis man ønsker at fastholde ansøgningen om kæretiladelse. På den måde kan man undgå at blive fanget på det forkerte ben både i forhold til kærefristen til landsretten og ansøgningsfristen til PBN.

Det siger retsplejeloven

Retsplejelovens § 389, stk. 2, har følgende ordlyd:

“Kendelser og beslutninger om sagsomkostninger, der er fastsat til højst 10.000 kroner, kan ikke kæres. Procesbevillingsnævnet kan dog give tilladelse til kære, hvis særlige grunde taler derfor.”

Det fremgår bl.a. af bemærkningerne til bestemmelsen i Folketingstidende 1989/90, tillæg A, sp. 785:

...“Angår kæren alene en del af omkostningsafgørelsen, er der kun fri appeladgang, såfremt det påkærede beløb er over 10.000 kroner. Har retten truffet bestemmelse om, at hver part bærer sine omkostninger (sagsomkostningerne ophæves), og sagsomkostningerne således ikke er fastsat til noget bestemt beløb, vil denne afgørelse, der kan angå meget betydelige beløb, fortsat frit kunne appelleres”...

Almindelige mails sendes til: samfund@advokatsamfundet.dk

Krypterede mails sendes til: postkasse@sikker.advokatsamfundet.dk

Åbningstider: Mandag til torsdag kl. 9-16 / Fredag kl. 9-15

CVR-nummer: 53 35 50 13

Advokatnævnet / Kronprinsessegade 28 / 1306 København K

Telefon 33 96 97 98

Telefontid: Mandag til fredag kl. 9.30-12.30

klagesagsafdelingen@advokatsamfundet.dk

Advokatnævnet behandler klager over advokaters adfærd og salærer.

Ved øvrige henvendelser skal man kontakte Advokatsamfundet.

[Cookies](#)

Udskrift fra: <https://www.advokatsamfundet.dk/Service/Publikationer/Tidligere artikler/2011/Advokaten 3/Kaereomkostninger.aspx> - d. 08-01-2020.

Ophavsretten tilhører Advokatsamfundet.

Informationerne må alene anvendes til eget ikke-kommercielt brug.